

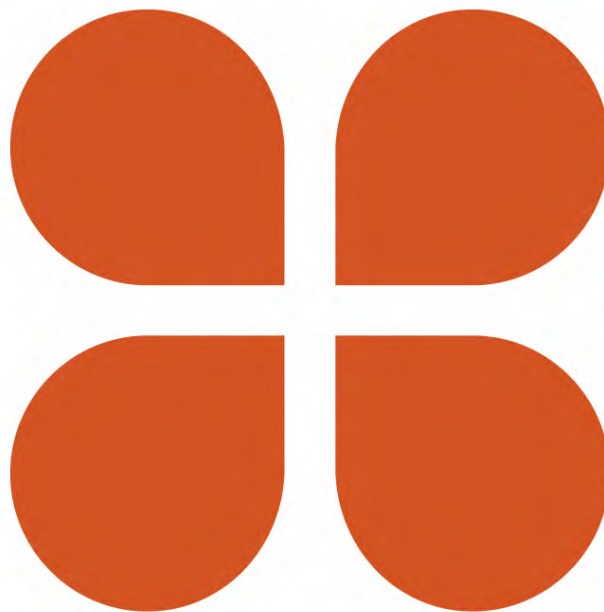

SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIÉÄMBETET

Rapport från Riksantikvarieämbetet

Tillgängligt kulturarv?

**Konferens 22 oktober om tillgänglighet till
kulturarvet för personer med
funktionsnedsättning**

Dnr 3.5.1-3620-2014
Riksantikvarieämbetet 2016
Box 1114
621 22 Visby
www.raa.se
registrator@raa.se

Upphovsrätt enligt Creative Commons licens CC BY 4.0, där inget annat anges.
www.creativecommons.se/om-cc/licenserna/

Innehåll

Inledning	4
Sammandrag av föreläsningarna.....	6
En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken.....	6
Karin Westling, Kulturrådet och Stefan Nilsson, Riksantikvarieämbetet.....	6
Om tillgänglighet och Universal Design och brukarperspektivet	7
Olof Hedvall, Certec, Lunds Tekniska Högskola & Hans von Axelson, Myndigheten för delaktighet	7
Lars-Göran Wadén, DHR – Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder.....	9
Tillgänglighet i offentliga byggnader	9
Jonas E. Andersson, Myndigheten för delaktighet.....	9
Ewa Krynicka Storskog, Boverket	10
Per Anders Johanson, Statens fastighetsverk	11
Henrik Borg, stadsantikvarie Lund	12
Tommy Hagström, Funka	13
Digital tillgänglighet.....	14
Hans von Axelson, Myndigheten för delaktighet.....	14
Kirsten Rasmus-Gröhn, Certec, Lunds Tekniska Högskola	15
Maria Logothetis, Riksantikvarieämbetet	15
Stefan Johansson, Funka	16
Sveriges Hembygdsförbunds tillgänglighetsarbete.....	17
Gunnar Häger, Sveriges Hembygdsförbund	17
Länkar	18
Bilagor.....	19

Inledning

Alla har rätt till vår historia och vårt kulturarv. Ändå finns många hinder kvar för att göra kulturarvet tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.

Riksantikvarieämbetet är en av de strategiska myndigheter som har ett särskilt ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken.

Den 22 oktober 2015 arrangerades en konferens för att belysa aktuella möjligheter och utmaningar. I fokus stod den byggda miljön och den digitala utvecklingen.

Konferensen arrangerades tillsammans med Certec, Avdelningen för rehabiliteringsteknik vid Lunds Tekniska Högskola och DHR, förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder.

Samtliga presentationer filmades. Filmerna och talarnas Powerpoint-presentationer finns att hitta på internet: <http://www.raa.se/kulturarvet/tillgangligt-kulturarv/fou-konferens-oktober-2015/>.

Syftet med konferensen var dels att belysa forsknings- och utvecklingsbehov, dels att knyta kulturmiljöns aktörer närmare forskningen och funktionshindersorganisationerna. I fokus för dagen var tillgänglighet i äldre offentliga byggnader och hur de senaste årens teknikutveckling har skapat nya möjligheter att göra kulturarvet mer tillgängligt. Ett tiotal föreläsare från olika organisationer gav tillsammans en bred bild av både möjligheter och utmaningar.

Arrangemanget genomfördes hos Certec, i anslutning till deras årliga arrangemang *Certec informerar*. Drygt 60 personer deltog från såväl myndigheter, universitet, museer, företag och funktionshindersorganisationer. Arrangemanget finansierades med hjälp av Riksantikvarieämbetets FoU-medel.

Dagen genomsyrades av en positiv och lösningsfokuserad anda. Tillgänglighet lyftes genomgående fram som en självklar förutsättning för delaktighet och

inkludering. Funktionshindersfrågorna fördes också fram som en del i utvecklingen mot ett öppnare, universellt utformat samhälle, snarare än anpassningar av ett samhälle grundat på exkluderande normer.

Sammandrag av föreläsningarna

En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken

**Karin Westling, Kulturrådet och Stefan Nilsson,
Riksantikvarieämbetet**

Riksantikvarieämbetet och Kulturrådet är de två myndigheter som har ett strategiskt ansvar och uppdrag utifrån regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011–2016. Karin Westling från Kulturrådet och Stefan Nilsson från Riksantikvarieämbetet inledde med en presentation av målen för funktionshinderspolitiken:

- En samhällsgemenskap med mångfald som grund.
- Att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet.
- Jämlikhet i levnadsförhållanden för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

I regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011–2016 anges följande inriktningsmål för kulturområdet:

- Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta i kultur- och idrottslivet ska förbättras.
- Funktionshindersperspektivet ska vara integrerat i den ordinarie bidragsgivningen inom kulturområdet och idrottsområdet.
- Medietjänster och film ska i högre utsträckning utformas på ett sätt som gör dem tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Karin Westling redogjorde vidare för Kulturrådets verksamhet för ett tillgängligt kulturliv och hur både kulturpolitiken och funktionshinderspolitiken handlar om rätten till kultur och kulturliv. Hon framförde vikten av att tillgänglighets-

perspektivet finns med från början när verksamhet, information och lokaler planeras.

De delmål som tagits fram för Kulturrådet anger att samtliga kulturinstitutioner som får statsbidrag ska ha en handlingsplan för ökad tillgänglighet senast 2013. Enkelt avhjälpta hinder ska vara åtgärdade senast under 2016. Webbplatser och e-tjänster ska vara tillgänglighetsanpassade senast under 2016. Detta blir också förutsättningarna för att få statsbidrag efter 2016.

Riksantikvarieämbetet har tagit fram två övergripande effektmål för sin verksamhet som strävar mot en ökad fysisk tillgänglighet till kulturarvet och en ökad tillgänglighet till information om kulturarvet. Därutöver arbetar myndigheten också för ökad forskning på området och en förbättrad uppföljning av tillgängligheten. Stefan Nilsson beskrev en av de stora utmaningarna, ett fortsatt stort behov kring tillgänglighet i den befintliga byggda miljön och äldre fastigheter, då dessa utgör verksamhetslokaler och arbetsplatser som kontor, museer och mycket annat.

Stefan avslutade med att konstatera att det sker en positiv utveckling, även om den går långsamt. Funktionshindersfrågorna har blivit en mer integrerad del av det ordinarie arbetet i den offentliga verksamheten. Fler aktörer engagerar sig också i större insatser och samarbeten än tidigare.

Om tillgänglighet och Universal Design och brukarperspektivet

Olof Hedvall, Certec, Lunds Tekniska Högskola & Hans von Axelson, Myndigheten för delaktighet

Design för alla, eller Universal Design, handlar om en strävan för det universellt utformade och ett samhälle som fungerar för alla. Per-Olof Hedvall från Certec och Hans von Axelson från Myndigheten för delaktighet talade om hur tillgänglighet är

en förutsättning för inkludering och delaktighet. Det nya som skapas i samhället ska utvecklas med en strävan för det universellt utformade. De beskrev hur bra design skapar möjligheter och hur dålig design skapar hinder.

Per-Olof beskrev närmare begreppet delaktighet, om vikten för alla att kunna växa upp i ett öppet och inkluderande samhälle. Per-Olof talade vidare om hur design också är en process som präglas av nutidens attityder. Idag förväntar vi oss att tekniken anpassar sig utifrån människan, vilket inte alltid är eller har varit självklart. Han berättade närmare om Certecs verksamhet, som utgår från rehabiliteringsteknik, tillgänglighet och delaktighet utifrån ett designperspektiv.

Hans redogjorde vidare för funktionshinderspolitiken och förberedelserna inför kommande period, om diskrimineringsförbudet och mångfald som ny norm i den politiska styrningen. Begreppet delaktighet kan delas upp i två spår, tillgänglighet och individuellt stöd. Tillgänglighet handlar om förbättringar för allas rätt till det offentliga rummet, om design och innovation, där bristande tillgänglighet också är en diskrimineringsgrund. Det individuella stödet måste också fungera och omfattar bland annat sjukvård, hjälpmedel och social omsorg.

Betydelsen av vilka synsätt, normer och attityder som råder är avgörande för vilken design eller teknik som utformas. Per-Olof tryckte på att det inte existerar några normalanvändare eller genomsnittliga människor. En mångfald som grund, ett av målen i funktionshinderspolitiken, är intressant då det ger en annan utgångspunkt än att se vissa människor som avvikande från någon slags norm eller normalitet.

Hans och Per-Olof redogjorde vidare för det universellt utformade och arbetet att skapa en framtid som inkluderar människor av alla åldrar och förmågor. Hans fördjupade sig därefter i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, bland annat att tillgänglighet är en del i hållbarhetsagendan och kopplade samman detta med kvalitet och innovation, som tillsammans ger en delaktighet för alla.

Lars-Göran Wadén, DHR – Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder

Lars-Göran Wadén från DHR tog upp brukarperspektivet och tryckte på att tillgänglighetsfrågorna finns i all verksamhet och att ansvaret delas av alla i samhället, såväl beslutsfattare som allmänhet. Han tryckte också på vikten av tillgänglighetsåtgärder vid historiska besöksmål och hur många hinder enkelt kan åtgärdas.

Lars-Göran menade också att tillgänglighetsfrågorna i alltför stor omfattning tillhört funktionshindersrörelsen och inte betraktats som en tillväxtfaktor. Åtgärder för ökad tillgänglighet bör snarare ses som en investering, som också kan ge större intäkter. God tillgänglighet gynnar alla, inte bara personer med funktionsnedsättning. Funktionshindersperspektivet måste också nå hela vägen och exemplen är många när den avsedda insatsen inte fungerar i praktiken. Lars-Göran uppmanade då att ta stöd av funktionshindersrörelsen vid planeringen av olika åtgärder.

I det fortsatta arbetet uppmanades till fortsatta krav på tillgänglighet vid bidragsgivning och fortsatt satsning på forskning, utbildning och informationsspridning. Positiva exempel behöver lyftas fram och en ökad integrering av funktionshindersperspektivet i det ordinarie arbetet, bland annat genom att i högre grad anställa personer med funktionsnedsättning.

Tillgänglighet i offentliga byggnader

Jonas E. Andersson, Myndigheten för delaktighet

Jonas Andersson från MFD inledde spåret om tillgänglighet i offentliga byggnader med en föreläsning om universell tillgänglighet och kulturarv.

Den byggda miljön reflekterar långsamma förändringar i estetisk och etisk uppfattning och inställning till människan. Under välfärdssamhällets utveckling har de ändrat mening och innehåll. Tillgänglighetsbegreppet kan därmed ses såsom ett uttryck för en stigande medvetenhet om människans varierande funktionsförmåga och ett behov av att avlägsna hinder i omgivningen.

Embryot till dagens tillgänglighetstänkande kan spåras till sent 1800-tal, då nya bygg- och installationstekniker i kombination med nya vård- och omsorgsfilosofier kombineras för att bygga storskaliga institutioner enbart för personer med funktionsnedsättningar. Under 1950- och 1960-talet sker försök till integration genom framgångsrika anpassningar av bostäder inom det ordinära bostadsbeståndet. En miljörelativ inställning till nedsättningar ersätter det medicinska förhållningssättet. Funktionsmått för hjälpmedel utvecklas till minimikrav för byggnadsutformningen. Tillgänglighet införs som utformningskrav i bygglagstiftningen 1967. Ett tredje skede infaller under 1990-talet då tillgänglighet utvecklas från ett tekniskt krav till att bli ett förhållningssätt för att inkludera personer med nedsättningar i samhället.

Utmaningen för 2000-talet är att utveckla tillgänglighetsbegreppet ytterligare genom att fokusera på nyttan för användaren (användbarhet). Tillsammans med principer för universell utformning skapar begreppet förutsättningar så att alla, oavsett funktionsförmåga, får åtkomst till kulturarvet och ökad delaktighet i välfärdssamhället.

Ewa Krynicka Storskog, Boverket

Regelverket för tillgänglighetskraven i den byggda miljön kan ses som en verktygslåda för att åstadkomma konkreta resultat i genomförandet av funktionshinderspolitiken. Ewa Krynicka Storskog från Boverket redogjorde för de olika delarna i regelverket, bl.a. konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Plan- och bygglagen, Boverkets byggregler, ALM 2 och HIN 3 om

enkelt avhjälpna hinder. Därutöver finns också den nya diskrimineringsgrunden om bristande tillgänglighet, arbetsmiljölagen och förordning 2001:526 om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken.

Ewa tog därefter upp exempel på vad som omfattas av enkelt avhjälpna hinder, bland annat höga trösklar, dålig ljus- eller ljudmiljö och bristande skyltning. Lagen omfattar alla lokaler dit allmänheten har tillträde och ska alltid avhjälpas, om det inte med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är orimligt att kräva detta. Frågan om det är enkelt att avhjälpna bör ständigt omprövas. Bedömningarna är ofta svåra och det finns behov av tydligare riktlinjer. Ewa uppmanade till att lyfta frågorna, både till kommunen och till regeringen, men också till Boverket, då detta är ett stöd i deras arbete.

Ofta blir tillgänglighetsåtgärder inte estetiskt tilltalande, eller integrerade i helheten. Detta beror bland annat på att tillgängligheten inte är en del av designprocessen när det gäller funktion och estetik. Det finns här ett felaktigt tänk med fokus på produkt snarare än arkitektur. Enkelt avhjälpna hinder bör istället ses som ett designprojekt.

Ewa avslutade med att berätta om ett nordiskt projekt kring harmonisering av byggreglerna avseende tillgänglighet. Här finns stora fördelar, bland annat genom stöd i kulturarvsfrågorna och ökad forskning, men också genom mindre kostnader för underhåll av regelverken.

Per Anders Johanson, Statens fastighetsverk

Statens fastighetsverk har arbetat med tillgänglighetsfrågor i många år. Per Anders Johanson redogjorde för arbetets bakgrund, som utgick från Enkelt avhjälpna hinder och det stora fastighetsbestånd som Statens fastighetsverk och Stockholms stad förvaltade. Arbetet genomfördes med organisationen Design för alla och mynnade ut i projektet Tillgänglighet i kulturarvmiljö, Värdig entré.

En utmaning var hur insatserna skulle organiseras, med så många olika yrkesgrupper inblandade. Den avgörande framgångsfaktorn var det gemensamma målet, att alla ska ha möjlighet att komma in i en byggnad. Detta ske på ett värdigt sätt, både för personen som besöker byggnaden, men också för byggnadens del. Värdig entré blev en balansgång i förhållande till bevarande, utveckling och värdighet för besökaren. Det skapade innovativa lösningar, demonstrerade professionellt gestaltad tillgänglighet och visade på samspelet mellan beslutsfattare/upphandlare och utförare/utvecklare.

Per Anders redogjorde därefter för det arbete som tog vid efter projektets avslutande. Ett uppdrag att sammanställa erfarenheterna mynnade bland annat ut i en checklista och en guide som beskriver processen steg för steg. Samspelet mellan olika kompetenser och yrkesroller lyfts återigen upp som avgörande för ett lyckat resultat, tillsammans med kvalitetssäkringen och vikten av att utgå från erfarenheterna. En annan nyckel är att hela tiden ha användaren i fokus. Hela materialet finns tillgängligt på Statens fastighetsverks hemsida.

Henrik Borg, stadsantikvarie Lund

Lund är en stad med stora kulturvärden och en stadskärna som är ett utpekat riksintresse. Stadens struktur, gatunätet och bebyggelsen utgör kulturmiljön, tillsammans med små detaljer som dörrar och handtag. Förändringar måste ske med varsamhet.

Henrik Borg visade olika exempel på hur man i Lund arbetat med bland annat gatuplan och entréer. De äldre gatorna är uppskattade miljöer, men också svårframkomliga. Här finns möjlighet att lägga in framkomliga stråk utan att kulturmiljön förvanskas. Han visade därefter på exempel från centralstationen där man arbetat med hela gatuplanet, men där utformningen tyvärr inte blev bra för personer med rullator eller rullstol, trots goda intentioner från kommunens sida.

Henrik visade också på mer lyckade entrélösningar i domkyrkan, där man genom en trapplift också får tillgång till kyrkans äldsta del, kryptan.

Ofta har diskussionen kring lämplig utformning av tillgänglighetsåtgärder i ett objekt pågått i många år. En av Henriks slutsatser är att tillgänglighet sällan står i konflikt med kulturarvet. Byggnader har historiskt sett alltid förändrats utifrån rådande behov. Åtgärder för ökad tillgänglighet är därför en fortsättning i byggnadens utveckling, en ny ”årsring” i byggnadens historia.

Tommy Hagström, Funka

Ett tillgängligt samhälle omfattar flera delar utöver den fysiska tillgängligheten. Samhället omfattar också information, service, arbetsmiljö och utbildning. De mänskliga rättigheterna utgör incitamentet för att åstadkomma förbättringar. Tommy Hagström inledde med att poängtera att de mänskliga rättigheterna inkluderar alla, men att vi tyvärr ständigt måste påminnas om att de även inkluderar barn, kvinnor och personer med funktionsnedsättning.

Vår miljö och hur vi utformar den skapar effekter. Tommy visade exempel på hur ”ovärdiga” entréer skapar frustration och uteslutning. En åtgärd för ökad tillgänglighet är ta bort det som skapar funktionshindret i den fysiska miljön.

Samhällsförändringar drivs av funktionsbehov. Tommy visade exempel på hur uppfinnandet av hissen ledde till stora förändringar av samhället, med klassförflyttningar mellan våningsplanen och slutligen till dagens skyskrapor. Behovet av funktionalitet och tillgänglighet driver också produktutvecklingen. Vardagliga föremål som fjärrkontroller, vattenkranar med engreppsblandare med mera, hör till vad vi idag uppfattar som självklara, men som utgick från ett behov för personer med nedsatt rörlighet. Tommy visade därefter på en rad exempel och tryckte på vikten av att arbeta utifrån en process, som inbegriper professionellt sakkunniga, och att man tidigt definierar vilka värden som ska bevaras. Han visade

också på de kognitiva eller pedagogiska behoven, samt behovet av en god ljud- och ljusmiljö.

Framtiden kommer att medföra hårdare krav på och regler kring tillgänglighet. Det går inte att ducka och hoppas att tillgänglighetsfrågorna ”blåser över”. Tommy uppmanade därför till ett ökat engagemang i arbetet. Han avslutade med att återigen poängtera att det inte existerar några ”normalanvändare”.

Digital tillgänglighet

Hans von Axelson, Myndigheten för delaktighet

Spåret för digital tillgänglighet inleddes av Hans von Axelson, som på nytt tog upp FN-konventionen, som är den första att även omfatta informations- och kommunikationsteknik. Hans resonerade också kring begreppet ”funktionshinder” och varför det begränsas till personer med funktionsnedsättning. Funktionshinder borde istället vara begränsningen för en person i relation till omgivningen, oavsett eventuella nedsättningar. Han visade därefter hur tillgänglighet och användbarhet är avgörande och leder till förbättringar för alla, med exempel från Microsoft och SVT och inte minst utvecklingen av smartphones.

Hans lyfte även fram ”Användningsforum”, ett webbforum för tillgänglig och användbar IT. Avslutningsvis redogjorde han för hur regelverket kring tillgängliga webb- och e-tjänster relaterar till varandra, inklusive standard WCAG 2.0, diskrimineringslagen och kommande EU-direktiv. Som slutord valde Hans att citera Finn Petré, ordförande i Design for all Sverige: ”Design for all transforms obligations into opportunities”.

Kirsten Rasmus-Gröhn, Certec, Lunds Tekniska Högskola

Det historiska landskapet innehåller lämningar som inte kan ses. Många ligger fortfarande dolda under mark. Kirsten Rasmus-Gröhn vid Certec berättade om mobil digital kulturmiljö, en utgångspunkt i Certecs arbete med interaktionsdesign.

Användningen av smartphones i rörelse, utomhus, innebär begränsningar av syn, hörsel och uppmärksamhet. Arbetet utgick därför från att först börja med känsel och ljud och därefter det visuella. Kirsten visade inspirerande exempel på interaktionsdesign och hur ”appar” skapar nya möjligheter att uppleva kulturarvet, med exempel från bland annat gravfältet i Uppåkra. Genom Tidsmaskinen och Virtual Excavator kan användaren med ljud och känsel navigera i det historiska landskapet.

Maria Logothetis, Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet arbetar i olika former med digitalt kulturarv. Maria Logothetis berättade om myndighetens arbete med digital tillgänglighet, som i grunden utgår från en digital infrastruktur och ett antal olika databaser. Arbetet präglas av ett öppet arbetssätt och en nära dialog med målgrupperna genom bland annat sociala medier.

Arbetet handlar också om att tillhandahålla information som är fri att använda, ”öppna data”. Med detta menas information utan inskränkningar som upphovsrätt, patent, etc. Öppna data är en förutsättning för innovation och utveckling. Det ger möjlighet för kreativa aktörer att utveckla nya produkter och tjänster.

K-samsök är en webbservice som samlar in, länkar ihop och tillgängliggör information om kulturarv. E-tjänsten Kringla.nu är en söktjänst som visar innehållet i K-samsök. Genom dessa verktyg får man tillgång till information om fornlämningar, fotografier, föremål i museisamlingar, kulturhistoriska byggnader,

med mera. I dagsläget innehåller K-samsök drygt 6 miljoner objekt från 51 olika institutioner.

Maria presenterade också ett arbete under utveckling, det surfplattebaserade verktyget ”Platsminnen”, som tagits fram för minnesträning inom äldre- och demensvården. Verktyget bygger på lokalhistoria och hämtar information från bland annat K-samsök.

Ett annat arbete handlar om att förbättra informationen på webben om hur tillgängligt ett historiskt besöksmål är. Tillsammans med flera funktionshindersorganisationer tas ett samlat förhållningssätt fram med rekommendationer som kommer spridas via webben och till kulturmiljöns aktörer.

Stefan Johansson, Funka

Till stor del finns idag kunskapen om hur digital teknik och information ska förmedlas för att nå personer med nedsatt syn eller hörsel. Där är problemet är att det inte görs. Det område där vi har minst kunskap är kring kognitiva eller psykiska nedsättningar.

Stefan Johansson från Funka gav en tydlig bild av hur teknik och information kan göras mer användbar och vikten av ett genomtänkt upplägg på webben. Han visade exempel på bland annat hur mycket energi som går åt till att fixera blicken i sökandet efter den information man är ute efter, till exempel att boka en biobiljett eller betala en räkning. Websidor som innehåller automatisk filmvisning eller rörlig reklam bryter uppmärksamheten. Varje gång något rör sig eller låter så går uppmärksamheten dit. Genom en design som sparar energi blir det enklare för alla.

Stefan beskrev också betydelsen av, men också begränsningarna i, standarden för webb- och e-tjänster WCAG 2.0. Bland annat så är standarden ett svagt stöd för personer med kognitiva eller psykiska funktionsnedsättningar. Regelverken pekar idag på att tjänsterna ska nå minst nivå AA i standarden. Samtidigt är det väldigt få

verktyg som når den nivån, även bland nytillverkade tjänster. Detta beror både på att leverantörerna inte tillhandahåller tjänster på denna nivå, samtidigt som beställarna inte ställer tillräckligt hårda villkor på detta. Det föreslagna EU-direktivet och diskrimineringslagen kan dock ge skjuts på arbetet.

Sveriges Hembygdsförbunds tillgänglighetsarbete

Gunnar Häger, Sveriges Hembygdsförbund

Sveriges hembygdsförbund omfattar drygt 2 000 hembygdsföreningar. Gunnar Häger berättade om tillgänglighetsarbetet i förbundet och om olika åtgärder för ökad tillgänglighet. Han tryckte på vikten av att också kunna hitta till besöksmålet, skyltning, förmedling av information och möjlighet till parkering.

Gunnar visade en rad exempel, bland annat hur taktila modeller både underlättar förståelsen för en plats och hur man hittar i området. Modellerna kan också visa hur konstruktionerna såg ut och vilka material som användes. Genom utställningarna kan man också visa hur situationen var för personer med funktionsnedsättningar i historisk tid och äldre hjälpmedel. Audioguider lyftes fram som ett fortsatt uppskattat pedagogiskt hjälpmedel.

Gunnar avslutade med att lyfta fram tillgänglighetsperspektivet även för möjligheten att fika och vila, genom utformningen av café och rastplatser, samt vikten av att besöksinformationen också finns på webben.

Länkar

Filmerna och talarnas powerpoints finns på:

<http://www.raa.se/kulturarvet/tillgangligt-kulturarv/fou-konferens-oktober-2015/>

Riksantikvarieämbetets webbsidor: <http://www.raa.se/>

Certec:s webbsidor: <http://www.certec.lth.se/>

DHR:s webbsidor: <http://dhr.se/>

Bilagor

Bilaga 1. Inbjudan och program

Foto: Lars Lundqvist (CC BY-NC-SA)

Tillgängligt kulturarv?

Vår historia och vårt kulturarv är en gemensam källa till kunskap och upplevelser. Tillgången till kulturarvet är en grundläggande förutsättning och en mänsklig rättighet. Vilka möjligheter och utmaningar står vi inför idag? Den 22 oktober arrangerar vi en konferens där vi belyser aktuella frågor i tillgänglighetsarbetet.

Det är en mänsklig rättighet att på lika villkor kunna ta del av kulturen och vårt kulturarv. En grund för arbetet är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Vilka är då de avgörande möjligheterna eller utmaningarna? Konferensen är en del i genomförandet av funktionshinderspolitiken.

När? 22 oktober 2015, kl. 9–16.

Var? Certec, Lunds Tekniska Högskola, Sölvegatan 26, Lund.

Vi kommer under en dag att belysa aktuella frågor i tillgänglighetsarbetet, där vi särskilt kommer att fokusera på följande:

- Tillgänglighet i offentliga byggnader. Hur kan god tillgänglighet uppnås i äldre offentliga byggnader?
- Digital tillgänglighet. De senaste årens teknikutveckling har skapat många nya möjligheter att göra kulturarvet mer tillgängligt. Vilka möjligheter är framgångsrika ur ett funktionshindersperspektiv?

Konferensen riktar sig till dig som arbetar med tillgänglighetsfrågor, företrädare för funktionshindersrörelsen samt forskningsinstitutioner och universitet.

Syftet med konferensen är dels att belysa forsknings- och utvecklingsbehov, dels att knyta kulturmiljöns aktörer närmare forskningen och funktionshindersorganisationerna.

Arrangemanget genomförs av Riksantikvarieämbetet i samarbete med Certec vid Lunds Tekniska Högskola och DHR.

Program och länk till anmälan publiceras i augusti här: <http://www.raa.se/enskild-kalenderhandelse/tillgangligt-kulturarv/>.

Välkomna!

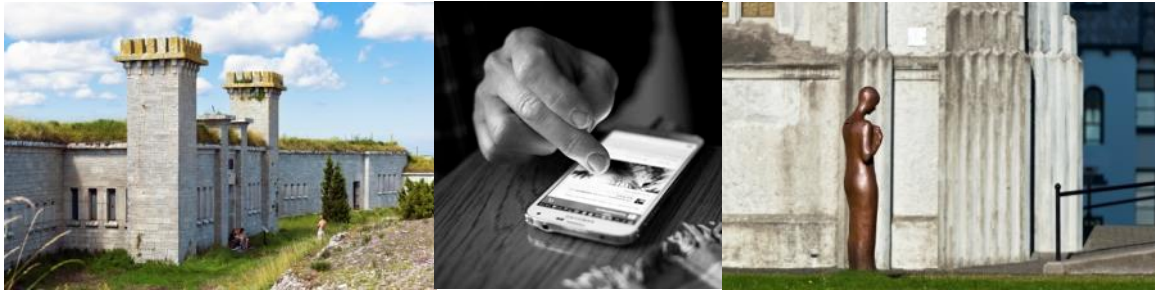

Foto: Lars Lundqvist (CC BY-NC-SA)

Tillgängligt kulturarv?

Program 22 oktober

- 9.00 Fika och registrering**
- 10.00 Inledning av moderator**
- 10.10 Regeringens strategiuppdrag samt Riksantikvarieämbetets och Kulturrådets arbete.**
Stefan Nilsson, Riksantikvarieämbetet
Karin Westling, Kulturrådet
- 10.30 Om tillgänglighet, Universal Design och brukarperspektivet.**
Per-Olof Hedvall, Certec, Lunds Tekniska Högskola
Hans von Axelson, Myndigheten för delaktighet (MFD)
- Paus**
Lars-Göran Wadén, Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder (DHR)
- 12.00 Lunch**
- 13.00 Spår 1: Tillgänglighet i offentliga byggnader.**
Jonas E Andersson, Myndigheten för delaktighet (MFD)
Ewa Krynicka Storskog, Boverket
Per Anders Johanson, Statens fastighetsverk (SFV)
Henrik Borg, stadsantikvarie i Lund
Tommy Hagström, Funka
- 13.00 Spår 2: Digital tillgänglighet.**
Hans von Axelson, Myndigheten för delaktighet (MFD)
Kirsten Rassmus-Gröhn, Certec, Lunds Tekniska Högskola
Maria Logothetis, Riksantikvarieämbetet
Stefan Johansson, Funka
- Gemensamt fika för båda spåren ca kl. 14.00
- 15.15 Paus**
- 15.30 Sveriges Hembygdsförbunds tillgänglighetsarbete.**
Gunnar Häger, Sveriges Hembygdsförbund
- 15.45 Avslutande diskussion.**
- 16.00 Dagen avslutas.**